

Research Article

Dor: 20.1001.1.25385968.1402.18.1.4.1

Measuring the Quality of the Urban Environment on Residential Satisfaction (Case Study: Noorabad City)

Rasol Heidary Soreshjani^{1*}, Kamran Doolatyan² & Mohsen Shaterian³

1. Assistant professor, Department of Geography & Tourist, University of Kashan, Kashan Iran

2. M. A. Geography & Urban Planning, University of Kashan, Kashan Iran

3. Assistant professor, Department of Geography & Tourist, University of Kashan, Kashan Iran

* Corresponding author: Email: rasol_heidary@kashanu.ac.ir

Receive Date: 02 February 2021

Accept Date: 28 March 2021

ABSTRACT

Introduction: A good quality environment creates a sense of well-being and satisfaction for its residents through physical or social and symbolic features. Satisfaction with the quality of the residential environment means evaluating the environment in relation to the needs and demands of the citizens from the residential unit, neighborhood and residential area.

Research aim: The city of Noorabad suffers from many environmental, physical and social problems such as severe economic poverty, lack of green space, lack of proper distribution and location of uses and the ugly shape of the city's buildings, all of these factors have reduced the quality of the residential environment in this city.

Methodology: The research method is descriptive analysis, and for the final evaluation and analysis of the data, T-Test statistical test was used, and for the explanation and modeling of the effects, structural equation modeling was used in the environment of SPSS and AMOS software.

Studied Areas: The geographical territory of this research is the city of Noorabad.

Results: The findings of the one-sample T-test of the research showed that the status of all indicators of the quality of the urban environment in the studied area are not acceptable and all the indicators are below average with an average of 2.34. The results of the second-order factor model showed that giving importance to residential satisfaction indicators in the studied area increased the health index to 0.85, service index to 0.83, residential index to 0.82, transportation and management index, city by 0.79 and reduction of environmental problems by 0.14. Finally, it was found that there is a direct and significant relationship between the quality of the urban living environment and the residential satisfaction of the residents.

Conclusion: The city of Noorabad suffers from many environmental, physical and social problems such as severe economic poverty, lack of green space, lack of proper distribution and location of uses and the ugly shape of the city's buildings, all of these factors have reduced the quality of the residential environment in this city.

KEYWORDS: Satisfaction, Residential Satisfaction, Urban Environmental Quality, Structural Modeling, Noorabad City

فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۸، شماره ۱ (پیاپی ۶۲)، بهار ۱۴۰۲
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳ شاپای الکترونیکی X-۵۹۵۸-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>
صص. ۵۰-۳۷

Dor: 20.1001.1.25385968.1402.18.1.4.1

مقاله پژوهشی

سنجش کیفیت محیط شهری بر مبنای رضایتمندی سکونتی (مطالعه موردی: شهر نورآباد)

رسول حیدری سورشجانی^{۱*}، کامران دولتیاریان^۲ و محسن شاطریان^۳

۱. استادیار گروه جغرافیا و گردشگری، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

۳. استادیار گروه جغرافیا و گردشگری، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

* نویسنده مسئول: Email: rasol_heidary@kashanu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴ بهمن ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۰۸ شهریور ۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: محیط با کیفیت مناسب، احساس رفاه و رضایتمندی را برای ساکنان آن از طریق ویژگی‌های فیزیکی یا اجتماعی و نمادین به وجود می‌آورد. رضایت از کیفیت محیط سکونتی به معنای ارزیابی محیط، در ارتباط با احتیاجات و خواسته‌های شهروندان از واحد مسکونی، محله و ناحیه سکونتی است.

هدف: شهر نورآباد از مشکلات محیطی، کالبدی و اجتماعی عدیده‌ای مانند، فقر شدید اقتصادی، کمبود فضای سبز، عدم توزیع و مکان‌یابی درست کاربری‌ها و شکل نازیبای ساختمان‌های شهر رنج می‌برد که مجموع این عوامل باعث کاهش کیفیت محیط سکونتی در این شهر شده است.

روش‌شناسی تحقیق: روش تحقیق توصیفی تحلیل بوده و جهت ارزیابی نهایی و تحلیل داده‌ها از آزمون آماری T-Test و جهت تبیین و مدل‌سازی اثرات نیز از مدل‌سازی معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزارهای SPSS و AMOS استفاده گردید.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمرو جغرافیایی این پژوهش، شهر نورآباد می‌باشد.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از آزمون T تک نمونه‌ای پژوهش نشان داد وضعیت همه شاخص‌های کیفیت محیط شهری در محدوده مورد مطالعه در وضعیت قابل‌قبولی قرار ندارند و تمامی شاخص‌ها با میانگین ۲/۳۴ پایین‌تر از حد متوسط می‌باشند. نتایج مدل عاملی مرتبه دوم نشان داد که اهمیت دادن به شاخص‌های رضایتمندی سکونتی در محدوده مورد مطالعه باعث بالا رفتن شاخص بهداشتی به میزان شاخص ۰/۸۵، شاخص خدماتی به میزان ۰/۸۳، شاخص مسکونی به میزان ۰/۸۲، شاخص حمل‌ونقل و مدیریت شهری به میزان ۰/۷۹ و کاهش مشکلات زیست محیطی به مقدار ۱۴-۰/ می‌گردد. در نهایت مشخص گردید که بین کیفیت محیط زندگی شهری و رضایتمندی سکونتی ساکنین از محلات، رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

نتایج: با توجه به پایین بودن سطح رضایتمندی سکونتی در محدوده مورد مطالعه جهت داشتن شهری با کیفیت و پایدار نقش شهرداری در راستای ارائه خدمات شهری و برنامه‌ریزی مشارکت محور محله‌ای برای افزایش کیفیت محیط سکونتی بسیار مهم است.

کلیدواژه‌ها: رضایتمندی سکونتی، کیفیت محیط شهری، مدل‌سازی ساختاری، شهر نورآباد

مقدمه

موج جهانی شهرنشینی بر روی شهرهای امروزی سرازیر شده است برای اولین بار است که بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند و این رشد همچنان ادامه خواهد یافت. هرماه بیش از یک میلیون نفر به شهرها مهاجرت می‌کنند. برآورد می‌شود تا سال ۲۰۴۵، حدود ۶۰ درصد از جمعیت جهان در شهرها زندگی خواهند کرد (World Bank, 2018). بسیاری از ناهنجاری‌های رفتاری در جوامع شهری؛ مانند جرائم، خشونت، پرخاشگری، تجاوز به حقوق دیگران و رعایت نکردن قانون، ضمن داشتن ریشه‌های تاریخی، فرهنگی و اقتصادی، در کیفیت فضاهای سکونتی و کاری آنان نهفته است (آنا مرادنژاد و همکاران، ۱۳۹۵: ۹۸-۹۷). در حقیقت همگام با افزایش جمعیت، شهرنشینی و تمرکز صنایع، سرمایه‌ها، امکانات و خدمات شهری رشد کرده و شهرها بزرگ به کلان‌شهرهای کنونی تبدیل شدند و مشکلات دشوار و پیچیده‌ای پدید آمد (سجادیان و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۸۸). این به‌هم‌ریختگی ناشی از رشد جمعیت، شلوغی و ترافیک، انواع آلودگی‌ها، انباشت زباله‌ها، ناامنی، بزهکاری و ناهنجاری‌های اجتماعی، جرم و جنایت، شکل نازیبای ساختمان‌ها و غیره از جمله شواهد حاکی از به خطر افتادن عرصه‌های عمومی در بسیاری از شهرهای جهان است که موجب کاهش کیفیت محیط شهری در شهرهای امروزی شده‌اند (خادمی و سرهنگی، ۱۳۹۳: ۱۶۴)؛ بنابراین شهر باید مکانی باشد که فرد در آن برای انتخاب فضای متناسب با خواست، فرهنگ و سبک زندگی خود، از آزادی کامل برخوردار باشد چیزی که لefebvre^۱ از آن با عنوان حق بر شهر نام می‌برد (اشرفی و یوسفی ۱۳۹۸، ۲).

مفهوم کیفیت زندگی^۲ در شهرها نخستین بار در سال ۱۹۶۶ در کتابی با عنوان "شاخص‌های اجتماعی" توسط ریموند بائر^۳ مورد توجه قرار گرفت که به دنبال ظهور مسائلی بود که از آن با عنوان "بحران‌های شهری" یاد می‌کردند (رهنمایی و همکاران، ۱۳۹۱: ۵۱). یکی از عوامل مؤثر در کیفیت زندگی رضایتمندی از کیفیت محیط سکونتی جوامع اسکان یافته می‌باشد، در این راستا، کیفیت محیط بخشی از قابلیت‌های محیط می‌باشد که در این میان نظریه رضایتمندی سکونتی با شناسایی مؤلفه‌های مؤثر بر میزان رضایت و ناراضی‌تی و انعکاس دیدگاه ساکنین در مورد وضعیت واقعی‌تر کیفیت در محیط‌های سکونتی، به عنوان رهیافتی مناسب و کارآمد در سنجش و ارتقای کیفیت محیط سکونت مطرح می‌باشد (دهقانی، ۱۳۹۸: ۱۶۵-۱۶۴). کیفیت محیطی واژه‌ای است که از فیزیولوژی محیط زیستی، وارد ادبیات شهری شده است (Khan et al., 2015: 374)؛ و نقش بسیار مهمی در پردازش و تحلیل کیفیت زندگی شهروندان دارد (Lee et al., 2017: 339). رضایتمندی از محیط مسکونی در واقع نشان‌دهنده نحوه ادراک فرد از محیط و رابطه میان آنهاست شناسایی عوامل مؤثر در میزان رضایت و ناراضی‌تی سکونتی ساکنان، می‌تواند در جهت تحلیل وضع موجود سکونتی، تصمیمات آینده به‌منظور ارتقای سطح کیفی محدوده‌های سکونتی افراد و جلوگیری از تکرار نواقص در سایر مکان‌ها مؤثر واقع گردد (قاسمی و نوری، ۱۳۹۵: ۱۶۰). کیفیت محیط سکونت شهری معمولاً از طریق شاخص‌های ذهنی حاصل از پیمایش و ارزیابی ادراک و رضایت شهروندان از زندگی شهری و محیط سکونتی آنان، یا با استفاده از شاخص‌های عینی حاصل از داده‌های ثانویه، اندازه‌گیری می‌شود؛ تا بدین‌وسیله سنجشی سیستماتیک در خصوص میزان رضایتمندی و بهره‌مندی شهروندان از ویژگی‌های محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی محیط سکونت به دست آید (براتی و کاکاوند، ۱۳۹۲: ۲۶)؛ و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل فرا روی جهان امروزی است که در مرکز توجه و توسعه سیاست‌های اجتماعی قرار دارد (حاتمی نژاد و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰۸). ارتقای کیفیت محیط زندگی شهری به ایجاد شهرهای سامانمند، پاک سالم و زیست پذیر، خلاق و پویا، سرزنده و عادلانه می‌انجامد. چنین شهری، به ارتقای کیفیت زندگی شهروندان یاری می‌رساند و درنهایت به ارتقای احساس رضایتمندی و خوشبختی از زندگی در یک شهر، منتهی می‌شود (صرافی و محمدی، ۱۳۹۶: ۴۰). درواقع نظریه کیفیت زندگی، ترویج و توسعه مفاهیم کیفیت محیط زندگی مردم است تا بهترین شیوه‌های زیستی برای آنها فراهم شود (محمدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۸). به‌عبارتی دیگر هرگونه عدم تعادل محیطی بر ذهن و رفتار و بالنتیجه بر آداب و سنن و فرهنگ و روابط اجتماعی و حتی جهان‌بینی انسان تأثیر خواهد گذاشت ازاین‌رو بررسی نزول کیفیت محیط در محلات شهری و لزوم توجه به نقصان و کمبود الزامات این مقوله در ساختارهای متفاوت محلی امری ضروری است (شماعی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۳۹۴).

1. Lefebvre
2. quality of life
3. Raymond Bauer

در ایران نیز به دلیل ضعف نظام برنامه‌ریزی و حاکمیت نگاه کالبدی- کارکردی برای طرح‌های منطقه‌ای و شهری، مهاجرت‌های وسیع و رشد سریع کالبدی و مهم‌تر از همه اعمال سیاست‌ها و روش‌های ناکارآمد در مواجهه با محله‌های شهری، باعث کاهش کیفیت محیط اجتماعی، افزایش روند تخریب کالبدی فیزیکی، به هم خوردن تعادل میان رفاه اجتماعی و اقتصادی و به‌طور کلی کاهش کیفیت زندگی شهری و کیفیت محیط در شهرها شده است (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۳: ۲).

شهر نورآباد طی دهه‌های اخیر با رشد شتابان جمعیتی مواجه بوده به طوری که جمعیت این شهر از ۲۲۵۳ نفر در سال ۱۳۴۵ به بیش از ۷۱ هزار نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است که این افزایش رشد جمعیت، پدیده پیشی گرفتن شهرنشینی بر شهرسازی در این شهر را به نمایش گذاشته است رشد بالای جمعیت شهر و عدم تناسب آن با وضعیت کالبدی و ترکیب کاربری‌های ناسازگار به همراه مواردی مانند ترکیب بافت‌های روستایی و الحاق به شهر و وضعیت شبه عشایری و شبه سنتی جامعه شهری باعث گردیده وضعیت کیفیت محیط زندگی در این شهر عدم رضایتمندی را در بر داشته باشد. مسئله اصلی پژوهش شناخت وضعیت شاخصه‌ای کیفیت محیط زندگی شهری از دیدگاه فضایی مکانی در شهر نورآباد و مقایسه این شاخص‌ها با متغیر رضایتمندی سکونتی در سطح شهر می‌باشد. با توجه به اینکه، رویکرد کیفیت محیط شهری در مفاهیمی مانند، حکمروایی خوب، مسکن استاندارد، کیفیت دسترسی، کیفیت زیباشناختی، حمل نقل و ... تجلی می‌یابد و هر کدام از مفاهیم مزبور جز ضروریات یک شهر پایدار و شهروند مدار هستند؛ بنابراین به ارزیابی هریک از شاخص‌های کیفیت زندگی شهری در شهر نورآباد پرداخته می‌شود که نیاز به تحلیل فضایی این امر را ضروری می‌سازد با توجه به مطالب پیش گفته، در این پژوهش به دنبال دستیابی به این سوالات هستیم، آیا شهر نورآباد از لحاظ ابعاد عناصر و فرم‌های کیفیت محیط سکونت زندگی در وضعیت مناسبی قرار دارد؟ اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط سکونتی خود چگونه است؟ آیا بین کیفیت محیط سکونت و رضایتمندی ساکنین از محلات شهر رابطه معنادار وجود دارد؟ سپس با انجام تحقیق و مشاهده وضعیت به عینه سعی شده است جواب صحیح و منطقی برای فرضیات مطروحه ارائه گردد که عبارتند از:

- نورآباد از لحاظ ابعاد خدماتی، حمل‌ونقل، زیست‌محیطی، بهداشتی، مدیریت شهری و کالبدی مسکونی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد.

- بین کیفیت محیط زندگی شهری و رضایتمندی سکونتی ساکنین از محلات رابطه معنادار وجود دارد.

- اولویت‌بندی ابعاد کیفیت محیط شهری بعد بهداشتی و درمانی از اهمیت بیشتری برخوردار است.

هر پژوهش علمی تا حدودی در تداوم پژوهش‌های پیشین به انجام می‌رسد زیرا بررسی سابقه موضوع و تحقیقات پیشین افق‌های تازه‌ای را به روی محقق می‌گشاید، به این ترتیب غنای کار بالاتر رفته و از دوباره‌کاری پرهیز می‌شود در این قسمت به ارائه و بررسی تحقیقات در خصوص کیفیت محیط شهری و رضایتمندی سکونتی پرداخته می‌شود. سامی و همکاران (۱۳۹۶) ارزیابی کیفیت محیط شهری شهر الوند در استان قزوین را مورد مطالعه قرار داده‌اند، یافته‌ها نشان داد که سطح رضایت از متغیر عوامل مسکونی بیشترین تأثیر را در رضایتمندی محیط شهر الوند (ضریب بتا ۰/۴۶۵) و متغیر عوامل طبیعی (۰/۱۴۳) کمترین رضایتمندی شهروندان شهر را به خود اختصاص داده است. شکری فیروز جاه (۱۳۹۶) به سنجش میزان رضایتمندی سکونتی شهروندان از کیفیت محیط در محله‌های شهری در شهر بابلسر پرداخته‌اند و مقایسه محلات نشان داد که کمترین میزان رضایت سکونتی از کیفیت محیط محلات به ترتیب به محلات ساحلی با میانگین رضایت- اهمیت ۰/۴، قدیمی و فرسوده با میانگین ۰/۴۳ و پیرامونی با میانگین، ۰/۴۶ اختصاص دارد. آروین و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی تأثیر رضایتمندی سکونتی بر ماندگاری جمعیت در طرح‌های مسکن مهر شهر بهبهان پرداخته‌اند نتایج تحقیق نشان داد که ساکنین مسکن مهر بهبهان از شاخص‌های کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و دسترسی رضایت پایینی دارند و این شاخص‌ها بر ماندگاری جمعیت تأثیر مثبت و معنی‌داری دارند. کرمی پور شمس‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی با عنوان واکاوی در مفهوم کیفیت محیط شهری؛ شناسایی معیارهای مؤثر از دیدگاه شهروندان در شهر قزوین به این نتیجه رسیدند که در بعد اجتماعی سه عامل امنیت اجتماعی، آسایش و راحتی و همه شمول بودن با توجه به ضریب اهمیتشان کوچک‌تر از ۳ در وضعیت پایین‌تر از حد قابل قبول قرار دارند، همچنین یافته‌ها نشان داد که در بعد کالبدی نیز عامل کارایی، در حد پایین و عوامل دسترسی خدماتی و ترافیکی، تنوع و گوناگونی، رنگ تعلق، مطلوبیت فضایی، در حد متوسطی قرار دارند. لی (۲۰۰۸) با استفاده از شاخص‌های ذهنی به ارزیابی کیفیت زندگی در شهر تایوان پرداخته و

به این نتیجه رسید که وضعیت اجتماع، احساس تعلق محله‌ای و رضایت از کیفیت محیط محله بیشترین اثرگذاری را بر رضایت از کیفیت زندگی شهری و محله‌ای دارد. زینال و همکاران^۱ (۲۰۱۲) به بررسی مطالعه و رابطه بین وضعیت مسکن و کیفیت زندگی محیط زندگی شهری در مناطق حاشیه‌نشین مالزی پرداختند، نتایج تحقیق نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین وضعیت مسکن و کیفیت زندگی شهری وجود دارد. همچنین این محقق وضعیت مسکن را به‌عنوان یک شاخص اقتصادی-اجتماعی برای فقر شهری در نظر می‌گیرد. سراج‌الدین و همکارانش^۲ (۲۰۱۳) در مقاله‌ای به ارزیابی و سنجش کیفیت زندگی شهری و ارتباط آن با توسعه پایدار در شهرهای جهان و مقایسه آن با شهرهای کشور مصر پرداخته‌اند، آنها برای بررسی موضوع به هفت لایه طبقه‌بندی شده شامل: محیطی، فیزیکی، تحرکات اجتماعی، روان‌شناسی، اقتصادی و سیاسی دست یافتند، سپس این ابعاد به ۳۰ بخش بنیادی اساسی تقسیم کرده‌اند که می‌توانند در ترکیبات متنوعی در دستیابی به کیفیت زندگی شهری برای جوامع مختلف مورد استفاده قرار گیرند. ووک کورو و اویی^۳ (۲۰۱۴) به ارزیابی و سنجش کیفیت محیط سکونت در نواحی برنامه‌ریزی شده بندر هاررکورت در نیجریه پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که بهبود وضعیت سکونت، با در نظر گرفتن تصویر ذهنی ساکنین و مشارکت آنها از اهمیت بالایی در برنامه‌ریزی برای این مناطق سکونت برخوردار است. چپارازو و همکاران^۴ (۲۰۱۴) به ارزیابی و تحلیل کیفیت محیط بر انتخاب محل سکونت در شهر تارانتو در کشور ایتالیا پرداخته یافته‌های پژوهش نشان داد که پارامترهای کیفیت هوا، سر صدا، وضعیت حمل‌ونقل و دسترسی برای ساکنان در شهر تارانتو بر ارزش محل سکونت اثرگذار است. پاناگوپولاس و همکاران^۵ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان برنامه‌ریزی شهری با توجه به کیفیت محیط شهرها و شهروندان سالم بر این موضوع تأکید کردند که شهرهای دارای برنامه‌ریزی پایدار باید هم‌زمان توسعه محیطی، اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی داشته باشند تا به درجه بالاتری از آسایش و رفاه شهروندان برسند. وزیاک بیالوولسکاء^۶ (۲۰۱۶) در تحقیقی، با عنوان کیفیت زندگی در شهرها، شواهد تجربی در چشم‌انداز تطبیقی اروپا با روش پرسش‌نامه‌ای و پیمایشی به مطالعه و بررسی کیفیت زندگی ۴۱ هزار نفر از شهروندان در ۷۹ شهر مهم اروپا پرداخته است. این تحقیق اثبات کرد که رضایت شهروندی غیرمتقارن می‌باشد، زیرا شهروندان از سطح حمل‌ونقل عمومی، تسهیلات فرهنگی، فضاهای سبز، میزان دسترسی به خرده‌فروشان اصلی، کیفیت هوا، اثربخشی مدیریت عمومی و قابلیت اعتماد به مدیریت عمومی و به‌طور کلی شهروندان رضایت کمتری از زندگی در شهر خود داشته‌اند. چن و همکاران^۷ (۲۰۱۷) به بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی شهری در کشور چین پرداختند و به این نتیجه رسیدند که دو شاخص اجتماعی و اقتصادی تعیین‌کننده کیفیت محیط زندگی شهری در مناطق مورد مطالعه است و یکی از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های سطح کیفی زندگی است. آرورا و کالرا^۸ (۲۰۱۸) به ارزیابی سطح کیفیت محیط شهری در جوامع شهری روستایی در شهر دهلی هند پرداختند و دریافتند که مردمی که در مناطق روستایی زندگی می‌کنند در مقایسه با مناطق شهری سطح کیفیت زندگی پایین‌تری دارند و از سوی دیگر عواملی مانند تحصیلات، وضعیت تأهل، درآمد ماهیانه خانوار به‌طور معنادار بر کیفیت محیط زندگی شهری اثرگذار است. این پژوهش با سایر پژوهش‌های مربوطه در نوع روش و استفاده از شاخص‌های متنوع برای تبیین مفهوم رضایتمندی سکونت تفاوت دارد، در اغلب مطالعات و تحقیقات مورد بررسی، رضایتمندی سکونت در دو سطح مسکونی و واحد همسایگی مورد ارزیابی قرار گرفته اما پژوهش حاضر تمام محدوده شهر را مورد بررسی قرار می‌دهد.

مفهوم رضایتمندی را می‌توان نوعی از واکنش افراد در مقابل تأثیرهای رفتاری، ادراکی و عاطفی انسان‌های دیگر و محیط پیرامون آن دانست. نوعی طرز برخورد (رفتار) می‌باشد که جنبه‌های رفتاری، ادراکی و عاطفی افراد و محیط بر آن تأثیر می‌گذارد (Francescato et al., 1987). رضایتمندی سکونت از آنجا که بخشی از حوزه رضایتمندی از زندگی در معنای عام می‌باشد، یکی از مطالعه شده‌ترین موضوعات در زمینه محیط مسکونی محسوب می‌شود (Ge & Hokao, 2006: 165-178) دانستن مفهوم رضایتمندی سکونت به‌منظور شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی یا نارضایتی سکونت و نتایج حاصل از آنها مانند جابه‌جایی و مهاجرت خانواده‌ها از محیط مسکونی خود ضروری است. رضایتمندی سکونت نتیجه ادراک فردی است. میزانی است برای

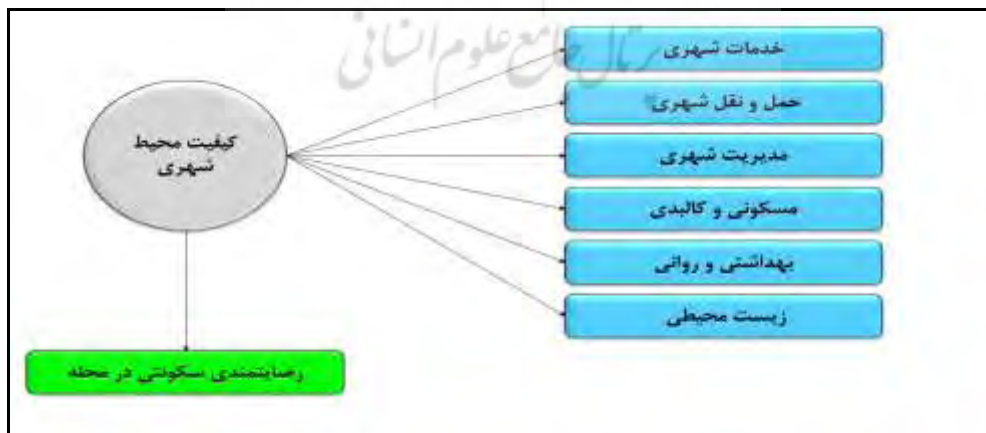
1. Zainal et al
2. Serag El Din and et al
3. Wokekoro and Owei
4. Chiarazzo and et al
5. Panagopoulos
6. Weziak-Białowska
7. Arora and et al
8. Chen and et al

سنجیدن اینکه آیا محیط سکونتی به نیازهای خانواده‌ها و ساکنان فردی آنها پاسخ می‌دهد یا خیر؟ (Baker, 2000:66-88). رضایتمندی سکونتی را می‌توان وضعیتی دانست که ساکنان علاوه بر مسائل و تسهیلات کالبدی بر مسائل اجتماعی و فرهنگی و مناسبات بین ساکنان نیز توجه دارند و از کیفیت محیط مسکونی خود رضایت دارند و معیار ارزیابی آنها از محیط مسکونی خود است یک حد قابل قبول از محیط زندگی است که به‌عنوان معیار ارزیابی مورد استفاده قرار می‌گیرد (Choudhury, 2005: 27-30).

محققان و نظریه‌پردازان مختلفی در این راستا به ارائه نظریه‌هایی پرداخته‌اند که به‌صورت اجمالی به برخی از آنها اشاره می‌شود: مولدر و هویمجر^۱ ارتباط مستقیمی را بین رضایتمندی سکونتی و اولویتهای مسکن و انتخاب مسکن تبیین نموده‌اند (Laanbouma-Doff, 2007: 3). کانرلی و مارانز^۲ چهار بعد را برای مؤلفه‌های کیفیت واحد همسایگی (شرایط فیزیکی زیست محیطی، ویژگی‌های موقعیتی، تسهیلات و خدمات محلی، محیط اجتماعی فرهنگی) دانسته‌اند (Basolo & Strong, 2002: 87). مدل ارائه‌شده توسط فرانچسکاتو شس حوزه طبقه‌بندی‌شده از متغیرهای تأثیرگذار بر رضایتمندی را بدین شرح بیان می‌دارد:

۱. ویژگی‌های عینی محیطی (ویژگی‌های قابل مشاهده در محیط)، ۲. مشخصات فردی (خصوصیات فردی که بر محیط تأثیری گذارند شامل عوامل جمعیتی، شخصیتی، ارزش‌ها، انتظارات و امید به آینده)، ۳. باورها و اعتقادات، ۴. ادراک، ۵. احساسات، ۶. نیازهای رفتاری (Bahi & Line, 2008: 660). آمریکا و آراگونز سه حوزه مطالعه را در این بحث مطرح می‌کنند: چگونگی تعامل میان فرد و محیط سکونت، مطالعه عامل پویا میان فرد و محیط سکونت، پرداختن به تحلیل فرایندهای متفاوت ادراکی و رفتاری (Amerigo & Aragones, 1997: 48). نظریه مک کری را که می‌توان آن را به این شرح خلاصه نمود. سنجش رضایتمندی سکونتی در دو بعد عینی و ذهنی. مطالعه رضایتمندی در سه حوزه رضایتمندی مسکن، رضایتمندی واحد همسایگی و رضایتمندی محله. بررسی ویژگی‌های خانه (مانند اندازه، عمر، ساختار و وضعیت تملک واحد مسکونی). رضایتمندی مسکن توسط رضایتمندی محله قابل پیش‌بینی است (McCrear et al., 2005: 125).

کیفیت محیط شهری را می‌توان به‌عنوان بخش اساسی از مفهوم گسترده‌تر کیفیت زندگی تعریف کرد. یک محیط باکیفیت بالا، حس رفاه و رضایتمندی را به جمعیتی که در آن ساکن‌اند، منتقل می‌کند. کیفیت زندگی ارتباط مستقیم باکیفیت محیط شهری دارد که توجه به آن در برنامه‌ریزی فضایی شهرها، ضروری است (Marans, 2003:20). امنیت، سلامتی، ایمنی، توسعه فردی و اجتماعی، منابع طبیعی، اقتصاد و محیط پایدار محورهای تشکیل‌دهنده یک محیط باکیفیت شهری هستند (Van Kamp et al, 2003: 11). از سوی دیگر کیفیت محیط شهری، یک مفهوم کاملاً جغرافیایی است و به مجموع مسائل شهر توجه دارد (Moore et al, 2006: 788). در شهرها اثرات زیان‌آور ناشی از تنزل کیفیت محیطی، از عدم آسایش و ناراحتی تا مرگ‌ومیر متفاوت است (Van poll, 1997: 3). آزدگی یا ناراحتی و عدم آسایش از محیط، تأثیر نامطلوبی بر روی فرد و یا یک گروه می‌گذارد (Linavall & Radford, 1979:136). آزدگی شهروندان بخشی از پیامدهای منفی ناشی از کیفیت نامطلوب محیطی است (Van poll, 1997:17). از سوی دیگر کیفیت محیط شهری ارتباط مستقیم باکیفیت زندگی شهری دارد (WHO, 1997: 20). رشد فزاینده جمعیت و کالبد شهرها، توجه به کیفیت محیط شهری را اجتناب‌ناپذیر می‌کند (Liang & Weng, 2011:43).

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

1. Mulder & Hooimeijer
2. Connerly and Marans

روش پژوهش

رویکرد حاکم بر این تحقیق توسعه‌ای- کاربردی و روش تحقیق آن به شیوه توصیفی تحلیلی و پیمایشی است. چارچوب نظری تحقیق با استفاده از روش کتابخانه‌ای و مرور ادبیات مربوطه انجام شده است. داده‌های اولیه جهت انجام تحلیل‌ها به روش میدانی با بهره‌گیری از ابزار پرسشنامه محقق ساخته جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری تحقیق مجموع ۶۵۵۴۷ نفر ساکنان شهر نورآباد است. نتایج هر آزمون به تفکیک جداول به صورت جداگانه آورده شده است. طبقه‌بندی و ارزش‌دهی شاخص‌ها با استفاده از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت صورت گرفته است. از روش غربال زنی نیز برای اعمال روایی در پرسشنامه و به منظور بررسی پایایی گزاره‌های این تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که مقدار آن ۰/۹۲۰ بوده و بیانگر پایایی مطلوب ابزار تحقیق می‌باشد. برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است و در مجموع ۳۸۲ نفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد به روش نمونه‌گیری تصادفی به‌عنوان حجم نمونه کل شهر انتخاب شد. داده‌های گردآوری‌شده با مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) و استفاده نرم‌افزار AMOS و دیگر روش‌های تحلیل آماری چون آزمون T تک نمونه‌ای در محیط نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

شاخص‌ها، مجموعه داده‌های مخصوص یا دگرگون‌شده‌ای هستند که اطلاعات ضروری را برای سیاست‌گذاران و عموم مردم فراهم می‌آورند (Miranda, 1999: 74). شاخص‌ها به‌عنوان واژه‌های دارای مفهومی ضمنی، وسیله‌ای هستند که ارزیابی پیشرفت‌های آینده را فراهم می‌آورند و از طرفی دیگر، مقصد و هدف را بیان می‌کنند (Patrick, 2002: 2). این شاخص‌ها باید به‌گونه‌ای انتخاب گردند که برای ساکنان محلی آشنا بوده و بتوانند آنها را درک کنند (Corbiere-Nicollier et al., 2003: 23). استفاده از شاخص‌های مناسب منجر به تصمیم‌سازی بهتر و اقدامات مؤثرتر از طریق ساده‌سازی، شفاف‌سازی و تبدیل انبوهی از اطلاعات به اطلاعات قابل‌استفاده برای تصمیم‌گیرندگان می‌گردد (United Nations, 2007: 3). جدول (۱) شاخص‌ها و متغیرهای پژوهش حاضر را نمایندگی می‌نماید.

جدول ۱. شاخص‌ها و نماگرهای مورد استفاده در پژوهش

منبع	نماگر	شاخص
شکری فیروز جاه (۱۳۹۶)	توزیع عادلانه خدمات ورزشی، توزیع عادلانه خدمات آموزشی، توزیع عادلانه خدمات درمانی و بهداشتی، توزیع عادلانه مراکز فرهنگی و کتابخانه‌ای، توزیع عادلانه مساجد، توزیع عادلانه فضاهای سبز، پراکندگی متوازن مهدهای کودک.	خدمات
Shieh et al. (2011)	کیفیت خطوط اتوبوس‌رانی، دوخطه جاده‌های شهری، وضعیت تصادفات رانندگی، رضایت از زیرساخت‌های حمل‌ونقل، ایمنی جاده‌ها، کیفیت پیاده‌روها برای معلولین و سالمندان، رضایت از موقعیت مکانی ایستگاه‌های اتوبوس و تاکسی‌رانی.	حمل‌ونقل
Berkoz et al. (2009)	رضایت از خدمات شهرداری، رضایت از برنامه‌های نوسازی و بهسازی، پاسخ‌گو بودن مسئولین شهری، رضایت از عملکرد کلی شهرداری، رضایت از عملکرد کلی شورای شهر، رضایت از زیباسازی شهر، رضایت از اسفالت و لکه‌گیری خیابان‌ها توسط.	مدیریت شهری
Oktay et al. (2009)	روشنایی طبیعی منزل مسکونی، رضایت از مساحت منزل مسکونی، رضایت تراکم نفر در منزل مسکونی، رضایت از گرمایش و سرمایش مسکن، رضایت از بافت محله، رضایت از شکل و زیبایی منازل، رضایت از قیمت مسکن در محله، رضایت از اجاره‌بهای مسکن رضایت از وام خرید مسکن، رضایت از استحکام مسکن، رضایت از دید منزل مسکونی، میزان ایمنی محله در برابر بلایای طبیعی، رضایت کلی از کیفیت محیط محله، مهاجرت از محله مسکونی.	کالبدی
Khafef and zebardast, (2015)	نحوه جمع‌آوری زباله، پاکیزگی معابر، سلامتی جسمی و روانی شهروندان، تعداد پزشک متخصص، رضایت از مراکز درمانی، جداسازی زباله تر و خشک.	بهداشتی
Lee et al. (2013)	وضعیت آلودگی صوتی، بوهای نامطبوع سطح شهر، وجود حشرات موذی، وجود بیماری‌های واگیردار، کیفیت آب آشامیدنی.	زیست‌محیطی

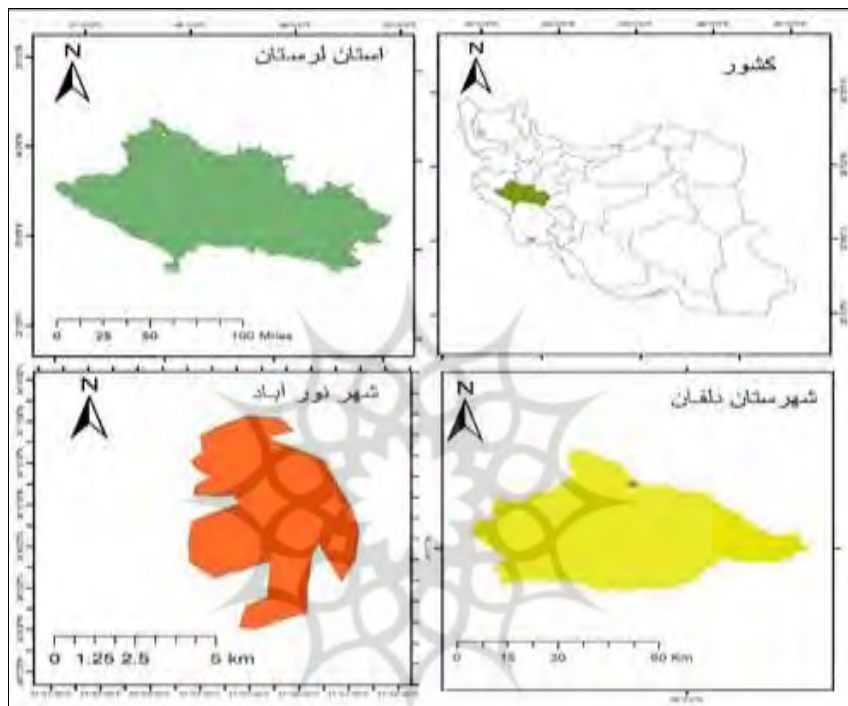
جدول ۲. برآورد کمبودها و نیازهای کاربری‌های شهر در وضع موجود

عنوان کاربری	مساحت موجود مترمربع	نیاز وضع موجود	وضعیت
مسکونی	۱۷۷۶۸۳۲/۹	۲۴۴۵۶۸۰	نامناسب
خدماتی- تجاری	۱۲۳۷۱۸/۹	۱۵۲۸۵۵	نامناسب
درمانی	۷۴۴۶۷/۹	۹۱۷۱۳	نامناسب
تفریحی- گردشگری	۶۶۵۰/۰	۳۰۵۷۱	نامناسب
صنعتی	۱۴۸۱۸/۹	۳۶۶۸۵۲	-
انبار	۱۲۰۵۷/۶	۱۲۲۲۸۴	نامناسب
حمل‌ونقل و انبارداری	۱۷۴۴۳۳۴/۴	۱۵۲۸۵۵۰	مناسب
پارکینگ	۰۰۰	۶۱۱۴۲	نامناسب

Source: Master Plan of Noorabad city (engineers of Haft Shahr Arya)

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر نورآباد (دلفان) در میان رشته کوه‌های زاگرس و در شمال غرب استان لرستان و در حدفاصل استان‌های ایلام، لرستان، کرمانشاه و همدان قرار دارد. این شهرستان با مساحت ۲۵۷۰ کیلومترمربع ۹/۱۳ درصد از مساحت ۸۱۷۵ کیلومترمربعی لرستان را به خود اختصاص داده است و از لحاظ وسعت جایگاه پنجم راداراست. طبق آخرین سرشماری انجام شده داری جمعیتی معادل ۶۵۵۴۷ نفر است. نورآباد از مشکلات محیطی، کالبدی و اجتماعی عدیده‌ای مانند، فقر شدید اقتصادی، بالا بودن میزان خودکشی، درصد بالای نزاع و درگیری‌های دسته‌جمعی و قومی، کمبود فضای سبز، نامناسب بودن آسفالت کوچه‌ها و خیابان‌ها، فقدان مکانی مناسب برای دست‌فروشان و بازارچه‌های هفتگی، عدم ارائه خدمات مناسب توسط شهرداری، عدم وجود پارکینگ طبقاتی و عدم توزیع و مکان‌یابی درست کاربری‌ها و شکل نازیبای ساختمان‌های شهر رنج می‌برد.

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی شهر نورآباد

یافته‌ها و بحث

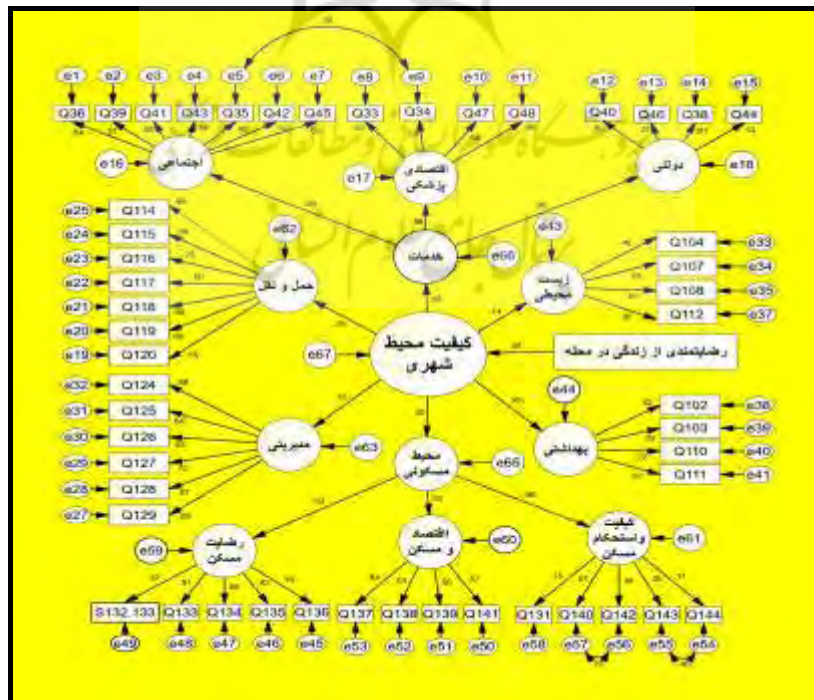
در این بخش به تحلیل یافته‌ها و همچنین پاسخ به فرضیات پژوهش در زمینه کیفیت محیط شهری از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده است. از این آزمون هنگامی استفاده می‌کنیم که بخواهیم ببینیم آیا میانگین یک متغیر تفاوت معناداری با یک مقدار ثابت (مقدار آزمون) دارد یا خیر؛ بنابراین برای استفاده از این آزمون باید میانگین و انحراف معیار جامعه (مقدار ثابت یا مقدار آزمون) را داشته باشیم تا بتوانیم میانگین نمونه خود را با میانگین جامعه مقایسه کنیم برای تشخیص مطلوبیت از عدد معین (در اینجا میانگین ۳) استفاده شده است و متغیرها و میانگین‌ها با این حد مقایسه شده‌اند. تحلیل یافته‌های منتج شده از جدول (۳) نشان می‌دهد که با توجه منفی بودن مقدار آماره T و مقایسه میانگین شاخص‌ها با مقدار استاندارد عدد (۳)، نتایج حاصل از آزمون T تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که میانگین تمامی شاخص‌ها از جمله شاخص خدمات شهری، حمل‌ونقل شهری، مدیریت شهری، کالبدی و مسکونی، بهداشتی و زیست‌محیطی به ترتیب برابر با ۲/۴۰، ۲/۱۷، ۱/۹۹، ۲/۴۴، ۲/۵۱ می‌باشد و کمتر از مقدار حد وسط می‌باشند، بنابراین می‌توان گفت شهر نورآباد با توجه به سطح معناداری (۰/۰۰۰) و مقایسه آن با خطای مجاز ۵ درصد و با سطح اطمینان ۹۵ درصد از لحاظ همه شاخص‌های کیفیت محیط زندگی شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد و شاخص‌ها پایین‌تر از سطح متوسط کیفیت قرار گرفته‌اند.

جدول ۳. آزمون T تک نمونه‌ای شاخص‌های کیفیت محیط زندگی شهری

نتیجه آزمون	فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری		اختلاف میانگین	میانگین	سطح معناداری	آماره T	شاخص‌ها
	حد بالا	حد پایین					
نامطلوب	-/۵۲۷۵	-/۶۵۳۶	-/۵۹۰۵۸	۲/۴۰	۰/۰۰۰	-۴۱۹/۱۸	خدمات شهری
نامطلوب	-/۷۷۰۲	-/۸۷۴۹	-/۸۲۲۵۱	۲/۱۷	۰/۰۰۰	-۳/۰۹۸۷	حمل‌ونقل شهری
نامطلوب	-/۹۳۳۰	-/۱۰۷۵۲	-/۱۰۰۴۱	۱/۹۹	۰/۰۰۰	-۲۷/۷۶۹	مدیریت شهری
نامطلوب	-/۴۹۳۲	-/۶۰۷۴	-/۵۵۰۳۰	۲/۴۴	۰/۰۰۰	-۱۸/۹۵۶	محیط مسکونی
نامطلوب	-/۴۱۰۴	-/۵۶۲۱	-/۴۸۶۲۶	۲/۵۱	۰/۰۰۰	-۱۲/۶۰۴	بهداشتی
نامطلوب	-/۳۸۰۶	-/۵۲۳۸	-/۴۵۲۲۳	۲/۵۴	۰/۰۰۰	-۱۲/۴۱۶	زیست‌محیطی
			میانگین کل شاخص				
			۲/۳۴				

در ادامه فرآیند تحقیق جهت تشخیص شاخص‌های کیفیت محیط شهری و اثر گذاری آن بر روی رضایتمندی سکونتی در منطقه از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده گردید. هدف از انجام این کار شناسایی مهم‌ترین و اثرگذارترین متغیرهایی است که بر کیفیت محیط شهری و رضایتمندی سکونتی در شهر نورآباد تأثیر گذاشته‌اند؛ بنابراین با توجه به مبانی نظری پژوهش مدل عاملی مرتبه دوم بر مبنای شش شاخص خدمات شهری، حمل‌ونقل شهری، مدیریت شهری، محیط مسکونی، بهداشتی و زیست محیطی تنظیم شد. معادلات ساختاری یک تکنیک تحلیل چند متغیری بسیار کلی و نیرومند از خانواده رگرسیون چند متغیری و به بیان دقیق‌تر بسط مدل خطی کلی است که به پژوهشگر امکان می‌دهد مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را به صورت هم‌زمان مورد آزمون قرار دهد (Ullman & Bentler, 2003: 86). مدل‌های عاملی مرتبه دوم به مدل‌هایی اطلاق می‌شود که در آن تعدادی از متغیرهای پنهان، متغیرهای پنهان دیگری را اندازه‌گیری می‌کنند. در این روش پژوهش تک تک متغیرهای که قابلیت شناسایی هر کدام از عوامل شش‌گانه را داشته‌اند به صورت مجزا وارد فرایند مدل و بر مبنای شاخص‌های برازش و سطح معناداری در مدل باقی مانده یا حذف شده‌اند. این روش علاوه بر داشتن منطق محکم، در مواقعی که پژوهشگر با تعداد زیادی متغیر مواجه است و می‌خواهد در نهایت به کشف مدلی نهایی بر مبنای مدل نظری برسد، کاربرد فراوانی دارد، به بیان دیگر این روش تأییدی-اکتشافی نامیده می‌شود. بدین ترتیب همه متغیرهای پنهان در مدل بر مبنای تأییدی در مدل حاضر و متغیرهای دیده شده بر مبنای اکتشاف تبیین کننده متغیرهای پنهان می‌شوند (ارخودی و غلامی، ۱۳۹۸: ۷۵).

شکل ۳. مدل ساختاری میزان اثرات متغیرهای مختلف بر رضایتمندی از کیفیت محیط شهری

در این مدل تمام عوامل مؤثر بر رضایتمندی از کیفیت محیط شهری به شش دسته خدماتی، زیست‌محیطی، بهداشتی، مدیریتی و کالبدی مسکونی تقسیم شدند، هرکدام از این عوامل متغیرهای آشکار قابل‌سنجشی دارند که مجموع هر دسته از آن‌ها، متغیر پنهان در سطح اول را تشکیل داده و با شراکت متغیرهای آشکار، سطح دوم متغیرهای آشکار شکل می‌گیرد که وضعیت کلی کیفیت محیط شهری را شامل می‌شود. برازش مدل‌های ساختاری به دو صورت برازش کلی و برازش جزئی انجام می‌گیرد برازش کلی بدین شرح است که در میان ابعاد شش‌گانه کیفیت محیط شهری عامل بهداشتی بیشترین وزن عاملی را با وزن $0/85$ دارد که نشان‌دهنده تأیید فرضیه تحقیق است و پس از آن عامل‌های خدماتی و مسکونی به ترتیب با وزن‌های رگرسیونی $0/83$ و $0/82$ در رتبه دوم و سوم قرار دارند، همچنین دو بُعد حمل‌ونقل و مدیریتی هم با وزن رگرسیونی مشترک $0/79$ در جایگاه چهارم و پنجم قرار دارند و درنهایت بعد زیست‌محیطی با وزن عاملی $0/14$ در رتبه ششم قرار دارد. تحلیل یافته‌های برازش جزئی هم بدین شرح است که عامل خدماتی خود از سه گروه مجزا شامل خدمات دولتی (رضایت از خدمات ادارات دولتی، رضایت از خدمات کاربری‌های ورزشی، رضایت از خدمات آب، برق، تلفن، خدمات سینما و تئاتر)، خدمات اقتصادی پزشکی (رضایت از خدمات بانکی، رضایت از خدمات فروشگاه‌های زنجیره‌ای، رضایت از خدمات‌رسانی اداره‌های خانه‌های شهر، رضایت از خدمات‌رسانی آزمایشگاه‌های طبی) و خدمات اجتماعی (رضایت از خدمات هتل‌ها و رستوران‌ها، رضایت از خدمات خرده‌فروشی‌ها، رضایت از خدمات آموزشی، رضایت از خدمات پستی، رضایت از خدمات نانوبی‌های سطح شهر، رضایت از خدمات اینترنتی، رضایت از خدمات کتابخانه‌ای) تشکیل شده است. رضایتمندی شهروندان شهر از خدمات ورزشی در بُعد خدماتی دارای بیشترین وزن رگرسیونی یعنی $0/69$ است و رضایتمندی از جایگاه‌های سوخت داری کمترین وزن عاملی یعنی $0/37$ می‌باشد، متغیر پنهان عامل حمل‌ونقل از هفت متغیر کیفیت خطوط اتوبوس‌رانی، رضایت از تعداد و تراکم جاده‌های شهر، وضعیت تصادفات، وضعیت زیرساخت‌های حمل‌ونقل، رضایت ظرفیت پارکینگ‌ها، رضایت از ایمنی جاده‌ها، رضایت از پیاده‌روها برای عبور سالمندان تشکیل شده است که رضایت از وضعیت ایمنی جاده‌ها و خیابان‌ها با وزن رگرسیونی استاندارد $0/69$ بیشترین اثر را در این عامل دارند و کمترین اثر متعلق به درصد تصادفات رانندگی با وزن $0/23$ است که رابطه‌ای معکوس را نمایش می‌دهد و نقش کمی در متغیر پنهان موردنظر ایفا می‌کند. مطابق مدل بُعد زیست‌محیطی از چهار زیرمجموعه شامل وضعیت آلودگی صوتی، میزان بوهای نامطبوع در سطح شهر، وجود حشرات موزی در محله و میزان بیماری‌های عفونی و واگیردار تشکیل یافته که متغیر میزان بوهای نامطبوع و آزاردهنده داری بیشترین اثر با وزن عاملی $0/78$ و متغیر گسترش بیماری‌های واگیردار و عفونی با وزن عاملی $0/26$ کم‌ترین مقدار را به خود اختصاص داده است. برای مدل‌سازی متغیر پنهان مدیریتی، متغیرهای پنهان رضایت از خدمات شهرداری، رضایت از وضعیت نوسازی و بهسازی شهر، رضایت از انتقادپذیری مسئولین شهری، رضایت از عملکرد کلی شهرداری، رضایت از عملکرد شورای شهر، رضایت از زیباسازی شهر توسط شهرداری، به کار گرفته شد. متغیر رضایت از عملکرد کلی شهرداری با وزن $0/73$ بیشترین اثر را در این عامل دارد و کمترین اثر هم به وضعیت انتقادپذیری و پاسخ‌گویی مدیران شهری با ضریب رگرسیونی $0/63$ قرار دارد. بُعد بهداشتی شامل نحوه جمع‌آوری زباله، وضعیت پاکیزگی معابر، رضایت از سلامت روحی و عمومی خود و رضایت از تعداد پزشک عمومی و متخصص می‌باشد که رضایت از پاکیزگی معابر دارای بیشترین اثر و وزن $0/53$ می‌باشد و کمترین اثر به متغیر رضایت از جمع‌آوری زباله با وزن $0/42$ است. درنهایت متغیر کالبدی و مسکونی هم از سه متغیر جداگانه شامل رضایت مسکن (رضایت از مساحت منزل مسکونی، رضایت از تراکم نفر در منزل مسکونی، کیفیت گرمایش و سرمایش منزل مسکونی، رضایت از بافت محله مسکونی، رضایت از شکل منزل مسکونی)، اقتصاد و مسکن (رضایت از قیمت مسکن در شهر خود، رضایت از اجاره‌بهای مسکن، رضایت از حمایت دولت برای خرید مسکن، رضایت از منظر و دید محله مسکونی) و کیفیت و استحکام مسکن (وضعیت روشنایی منزل مسکونی، استحکام مسکن در برابر زلزله، ایمنی بافت محله در برابر زلزله، کیفیت کلی منازل مسکونی، مهاجرت از محله مسکونی) تشکیل شده که نتایج تحلیل مدل نشان داد بیشترین وزن رگرسیونی به دو متغیر رضایت از مساحت منزل مسکونی و رضایت از تراکم نفر در منزل مسکونی با وزن عاملی $0/97$ تعلق دارد و کمترین وزن عاملی هم به مهاجرت از محیط مسکونی با مقدار $0/11$ اختصاص دارد. همچنین یافته‌های مدل نشان داد که بین کیفیت محیط شهری و رضایتمندی از زندگی در محلات $0/36$ رابطه معنادار وجود دارد یعنی با یک واحد افزایش کیفیت محیط شهری رضایتمندی از زندگی در محلات $0/36$ صدم بیشتر می‌شود که فرضیه دوم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۴. برآوردهای غیراستاندارد با سطح تحت پوشش

شاخص‌های اصلی مدل‌سازی	نام متغیر	درجه آزادی	تخمین غیراستاندارد	نسبت بحرانی	نتیجه
F15<<<Q64	کیفیت محیط شهری<<<رضایتمندی از محله	۱۵۳	۱/۰۲۵	۶/۰۴۲	***
F1<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<خدماتی	۱۱۸۲	۱/۱۳۶	۸/۶۹۷	***
F11<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<محیط مسکونی	۲۴۱	۱/۰۸۳	۲/۸۸۵	***
F3<<<F1	خدمات دولتی<<<خدماتی		۱/۰۰۰		
F4<<<F1	خدمات اجتماعی<<<خدمات	۸۳۵	۱/۰۸۷	۹/۵۵	***
F2<<<F11	محیط مسکونی<<<رضایت از مسکن	۱۸۴۶	۱/۶۶۶	۲/۷۷۳	***
F14<<<F11	محیط مسکونی<<<کیفیت و استحکام مسکن		۱/۰۰۰		
F5<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<حمل و نقل	۸۴۷	۱/۰۱	۸/۴۱۹	***
F6<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<مدیریتی		۱/۰۰۰		
F8<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<زیست‌محیطی	-۱۴۹	۱/۰۷۳	۲/۰۴۳	***
F9<<<F15	کیفیت محیط شهری<<<بهداشتی	۷۸۸	۱/۱۲۹	۶/۰۸۴	***
F2<<<F1	خدماتی<<<خدمات اقتصادی پزشکی	۵۹۶	۱/۰۷۶	۷/۷۹۲	***
F13<<<F11	محیط مسکونی<<<رضایت از مسکن	۳۱۸۰۰	۱/۲۹۶	۲/۹۳۱	***

در جدول (۴) مقادیر غیراستاندارد خطای معیار، نسبت بحرانی و سطح تحت پوشش مقدار (P) نشان داده شده است. مقادیر سه ستاره (***) در ستون سطح معناداری به معنای تأیید تفاوت فرضیه با مقدار صفر است. به عبارتی قضاوت کردن به وجود تفاوت معنی‌دار بین ضریب محاسبه شده و صفر، به صفر درجه خطا منجر می‌شود. با توجه به این که میزان خطای تا پنج درصد قابل قبول است، پارامتر محاسبه شده در همه موارد دارای تفاوت معنی‌دار با صفر است. همچنین نسبت بحرانی (CR) مناسب (بیشتر از ۱/۹۶) می‌باشد و خطای استاندارد پایین است که نشان‌دهنده این امر است که کلیه روابط موجود در این مدل در سطح مطلوبی قرار دارند. جدول (۵) شاخص‌های اصلی برازش مدل نشان می‌دهد که داده‌های پژوهش به خوبی توانسته‌اند مدل مفهومی پژوهش را نمایندگی کنند و نتایج حاصل از شاخص‌های برازندگی در دامنه قابل قبول خود قرار گرفته‌اند بنابراین تناسب داده‌های گردآوری شده با مدل مطلوب است. همچنین کلیه پارامترهای عاملی به دست آمد نیز در سطح ۰/۰۰۱ نیز معنی‌دار می‌باشند.

جدول ۵. رگرسیون وزنی مدل پیش فرض

شاخص	علائم اختصاری	دامنه مطلوب شاخص‌ها	مدل	
			اشباع	مستقل
خی دو کا اسکور	CMIIN	-	۳۳۲۸/۵۸۵	۶۸۸۴/۷۰۴
درجه آزادی	DF	-	۱۲۱۲	۱۲۷۵
	NPAR	-	۷۵	۳۴
خی دو پننجار	CMIN/DF	بین ۱ تا ۳	۱/۹۲۱	۵/۴۰۰
شاخص برازش مقصد	PGFI	بالاتر از ۰/۵	۱/۷۳۹	۳/۱۴
شاخص نسبت اقتصاد	PRATIO	بالاتر از ۰/۶۰	۱/۹۵۱	۱/۰۰۰
شاخص برازش مقصد هنجار شده	PNFI	بالاتر از ۰/۵	۱/۶۲۹	۱/۰۰۰
شاخص برازش تطبیقی مقصد	PCFI	بالاتر از ۰/۵	۷/۶۱	۱/۰۰۰
ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	کمتر از ۰/۸	۰	۱/۰۷

برازش کلی مدل در جدول (۵) ارائه شده است و می‌توان جدول را بدین شرح تفسیر نمود، مطابق این جدول شاخص کای اسکور غیر معنادار (CMIN) برابر با ۳۳۲۸/۵۸۵ و سطح معنی‌داری (۰/۰۰۰) که نتیجه‌ای مطلوب را به نمایش می‌گذارد. کای اسکور نسبی که (CMIN/DF) خوانده می‌شود برابر است با ۱/۹۲۱ که بسیار مناسب است. شاخص (PNFI) یا برازش مقصد هنجار شده مدل برابر با ۰/۶۲۹ و قابل قبول است (چون بالای ۰/۵ است). شاخص برازش تطبیقی مقصد (PCFI) مدل بیشتر از حد قابل قبول است زیرا این شاخص علاوه بر به‌کارگیری شاخص (CFI)، از شاخص (PRATO) نیز بهره می‌برد، شاخص (PRATO) در مدل ساختاری ۰/۹۵۱ است که از مقدار قابل قبولی برخوردار است و مهم‌ترین شاخص مقدار (RMSEA) یا ریشه دوم میانگین مربعات خطای مقادیر کمتری از ۰/۴۹ است که برابر ۰/۴۹ است که مقادیر کوچک‌تر این شاخص مؤید انطباق بهتر مدل نظری با داده‌های تجربی است که اغلب محققان مقادیر کمتر از ۰/۱ را برای این شاخص پیشنهاد می‌کنند.

نتیجه گیری

مفهوم رضایتمندی بر دامنه گسترده‌ای از تمایلات و مطلوبیت‌ها برای رفع نیازهای پایه و متعالی انسان اشاره دارد. رضایتمندی سکونتی معادل میزان درک تجربه‌شده فرد یا افراد جامعه از موقعیت سکونتی فعلی خود محسوب می‌شود و از آنجا که بخشی از حوزه رضایتمندی از زندگی محسوب می‌شود این مفهوم نشانه‌ای مهم مبنی بر وجود ادراکات مثبت ساکنان نسبت به کیفیت محیط زندگی شهری خویش محسوب می‌شود. پژوهش حاضر به بررسی وضعیت رضایتمندی سکونتی و کیفیت محیط زندگی شهری در شهر نورآباد پرداخته، نتایج حاصل از آزمون T تک نمونه‌ای تک نمونه نشان داد که شهر نورآباد از لحاظ شاخص‌های کیفیت محیط شهری با میانگین ۲/۳۴ در وضعیت ناپایداری قرار دارد. همچنین جهت تشخیص متغیرها و عوامل مؤثر در رضایتمندی سکونتی این شهر از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده است. سپس با توجه به مبنای تئوریک پژوهش مدل عاملی مرتبه دوم بر مبنای شش متغیر پنهان، بهداشتی، خدماتی، محیط مسکونی، حمل‌ونقل شهری، مدیریت شهری و زیست‌محیطی تنظیم گردید یافته‌های مدل عاملی مرتبه دوم نشان می‌دهد که با توجه به نظر شهروندان عامل بهداشتی بیشترین وزن عاملی را با وزن ۰/۸۵ دارد و پس از آن عامل‌های خدماتی و مسکونی به ترتیب با وزن‌های رگرسیونی ۰/۸۳ و ۰/۸۲ در رتبه دوم و سوم قرار دارند، همچنین دو بُعد حمل‌ونقل و مدیریتی هم با وزن رگرسیونی مشترک ۰/۷۹ در جایگاه چهارم و پنجم قرار دارند و در نهایت بعد زیست‌محیطی با وزن عاملی ۱۴- در رتبه ششم قرار دارد که رابطه‌ای معکوس را نمایش می‌دهد. تحلیل کلی مدل عاملی مرتبه دوم به این ترتیب می‌باشد که بیشترین عوامل اثرگذار بر کیفیت محیط شهری با توجه به متغیر رضایتمندی سکونتی در محدوده مورد مطالعه تراکم نفر در منزل مسکونی و مساحت منزل مسکونی، وجود بوهای نامطبوع و نامطلوب در سطح شهر، رضایت از عملکرد کلی شهرداری، ایمنی جاده‌ها و امنیت شهری و رضایت از کاربری‌های ورزشی با بارهای عاملی ۰/۷۸، ۰/۷۳، ۰/۶۹، ۰/۶۹ می‌باشد و کمترین اثرات کیفیت محیط شهری به تعداد تصادفات رانندگی، مهاجرت از شهر، سلامتی روحی روانی شهروندان، گسترش بیماری‌های واگیردار با وزن‌های رگرسیونی ۰/۲۳-، ۰/۱۱، ۰/۲۲، ۰/۲۶، اختصاص یافته است. همچنین نتایج تحقیق نشان داد رضایتمندی سکونتی و کیفیت محیط زندگی شهری در محلات رابطه معناداری وجود دارد. تحقیق حاضر با پژوهش میمندی و همکاران (۱۳۹۴) که به سنجش و مقایسه کیفیت سکونت در بافته‌های قدیم و جدید شهری کرمان پرداخته هم سو است زیرا کیفیت سکونت در بافت قدیم و جدید شهر کرمان نامناسب برآورد گردید. در پژوهشی دیگر احمدی و چاره‌جو (۱۳۹۹) به بررسی رضایتمندی ساکنان از مسکن مهر شهرک بهاران پرداخته که نتایج میزان رضایتمندی کم ساکنان را نشان می‌دهد که با تحقیق مذکور همخوانی دارد. فیروز جاه و همکاران (۱۳۹۶) به سنجش میزان رضایتمندی سکونتی شهروندان از کیفیت محیط محله‌های شهری در محلات بابلسر پرداخته که نتایج پژوهش نشان داد محلات مورد مطالعه نیازمند بهبود کیفیت محیط سکونت هستند که با محتوای پژوهش حاضر مطابقت دارد. در نهایت عابدی و همکاران (۱۳۹۳) به سنجش معیارهای عینی کیفیت محیط بر نظریه رضایتمندی سکونت پرداخته که به معنادار شدن رضایتمندی سکونتی و کیفیت محیط زندگی شهری منتهی شده که با مقاله حاضر منطبق است. با توجه به عدم رضایتمندی شهروندان شهر نورآباد از کیفیت محیط شهری در ارتباط با رضایتمندی سکونتی در قلمرو مورد مطالعه پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

- اتخاذ برنامه‌های مناسب توسط نهادهای مدیریت شهری در راستای افزایش فضاهای پیاده و مناسب‌سازی پیاده‌روهای حاشیه خیابان.
- لزوم توجه به افزایش فضای سبز در سطح محلات و توسعه پارک‌های محله‌ای به منظور افزایش کیفیت محیط سکونت محلات.
- حفظ و تأمین روشنایی مناسب شهری خصوصاً در معابر فرعی محله جهت تأمین امنیت جهت بالا بردن کیفیت زندگی محیط شهر و محله.
- ساماندهی کالبدی-فیزیکی محورهای اصلی محله و ایجاد فضاهای اختصاصی درون محورها جهت تقویت حس تعلق به محله.
- تعریف منابع جدید مالی برای ارتقای کیفیت محیط محله و پیشنهاد توسعه امکانات تفریحی به منظور استفاده جوانان و خانواده‌ها.
- افزایش تعداد سطل‌های زباله درب دار و افزایش خدمات شهری خصوصاً جمع‌آوری زباله جهت ارتقا سلامت ساکنین محله.
- برگزاری کلاس‌های آموزش شهروندی برای افزایش تعامل و همبستگی بین افراد محله.
- ایجاد صنایع کوچک در مقیاس محلی در جهت دسترسی به منابع مالی و اعتباری.
- حذف ساختمان‌های زشت متروکه و در حال تخریب، تنظیم و رنگ‌آمیزی دیوارها، مشخص کردن محل تبلیغات و اعلامیه‌ها.

- حذف فضاهای جرم خیز و ساختمان‌های نیمه‌کاره و زمین‌های بلااستفاده، مکان‌هایی که دید و روشنایی لازم را ندارند.
- واگذاری حتی‌المقدور مسئولیت‌های مختلف در مراحل ارائه برنامه، مدیریت و اجرای آن به ساکنین محله‌های شهری.

تقدیر و تشکر

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی بوده و بدون حمایت مالی سازمانی انجام شده است.

منابع

- آروین، محمود؛ فرجی، امین و آزند، مرتضی. (۱۳۹۹). بررسی رضایتمندی سکونت‌ی بر ماندگاری جمعیت در طرح‌های مسکن مهر (مطالعه موردی: مسکن مهر بهبهان). فصلنامه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی شهری، ۱۱(۴۱)، ۸۳-۹۸.
- ارخودی مودودی، مهدی و غلامی، یونس. (۱۳۹۸). تبیین مدل انگیزه گردشگران با استفاده از مدل‌سازی ساختاری در شهر طریقه. فصلنامه علمی برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، ۹(۴)، ۶۷-۸۲.
- احمدی، پروین و چاره‌جو، فرزین. (۱۳۹۹). بررسی میزان رضایتمندی ساکنان مسکن مهر از کیفیت سکونتی آن با رویکردی ویژه به شاخص‌های مسکن پایدار نمونه موردی: مسکن مهر شهرک بهاران. فصلنامه علمی برنامه‌ریزی فضایی، ۱۱(۱)، ۱-۲۷.
- آنا مراد نژاد، رحیم؛ دیو سالار، اسدالله و میرایی، صابر. (۱۳۹۵). بررسی میزان رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط زندگی (مورد شناسی: قائم‌شهر). فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری- منطقه‌ای، ۶(۲۰)، ۹۵-۱۰۸.
- اشرفی، یوسف و رشیدی، طلال. (۱۳۹۸). فضای عمومی خلاق برای افراد حاشیه‌ای شهر نمونه موردی: پارک فرشتگان (مخصوص کودکان اوتیسمی) شهر تبریز. فصلنامه جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، ۸(۱)، ۱-۲۸.
- براتی، ناصر و کاکاوند، الهام. (۱۳۹۲). ارزیابی تطبیقی کیفیت محیط سکونت شهری با تأکید بر تصویر ذهنی شهروندان (نمونه موردی، شهر قزوین). نشریه هنرهای زیبا، ۱۸(۳)، ۲۵-۳۲.
- کریمی پور شمس‌آبادی، عارفه؛ مسعود، محمد و مجابی، سید علی. (۱۳۹۹). واکاوای در مفهوم کیفیت محیط شهری؛ شناسایی معیارهای مؤثر از دیدگاه شهروندان در شهر قزوین. فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۷(۳)، ۷۴۱-۷۵۶.
- حاتمی نژاد، حسین؛ یوسفی، رشید؛ هاشمی اصغر و نواز، سمیه. (۱۳۹۷). ارزیابی و سنجش شاخص‌های ذهنی کیفیت زندگی شهری، (مورد مطالعه: منطقه ۶ شهر تهران). فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری- منطقه‌ای، ۸(۲۹)، ۱۰۷-۱۲۶.
- خادمی، امیرحسین و جوکار سرهنگی، عیسی. (۱۳۹۳). سنجش شاخص‌های کیفیت زندگی شهری از دیدگاه شهروندان (مطالعه موردی: شهر امل). فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، ۶(۲۳)، ۱۸۰-۱۶۳.
- دهقانی، امین. (۱۳۹۸). تحلیل مؤلفه‌های مؤثر بر رضایتمندی اسکان روستاییان عشایری از کیفیت محیط سکونت (مطالعه موردی: مناطق اسکان دشت بکان). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۱(۱)، ۱۶۳-۱۷۶.
- رهنمایی، محمدتقی؛ فرجی ملایی، امین، حاتمی نژاد، حسین و عظیمی، آزاده. (۱۳۹۱). تحلیل کیفیت زندگی در بافت‌های فرسوده شهر میاندوآب. فصلنامه مدیریت شهری، ۹(۲۸)، ۲۲۳-۲۴۰.
- سجادیان، ناهید؛ نعمتی، مرتضی؛ دامن باغ، صفیه و شجاعیان، علی. (۱۳۹۴). تحلیلی بر رشد سریع شهرنشینی و کیفیت زندگی در کلان‌شهر اهواز. فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری- منطقه‌ای، ۶(۱۸)، ۲۱۴-۱۸۷.
- سامی، ابراهیم، فلاح‌پور، سجاد و جعفرلو علی‌اکبر. (۱۳۹۶). ارزیابی کیفیت محیط شهری در شهرهای جدید با توجه به رضایتمندی مردم (مطالعه موردی: شهر الوند در استان قزوین). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۲(۱)، ۱۵۵-۱۷۱.
- سلیمانی، محمد؛ محمودی، سید مهدی؛ زنگانه، احمد و بهروزی نیا، طهمورث. (۱۳۹۳). کیفیت محیط شهری: دیدگاه ادراک محیطی (مطالعه موردی: محله نارمک، منطقه چهار شهرداری تهران). فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، ۶(۲۲)، ۱-۲۲.
- شماعی، علی؛ موحد، علی؛ مصطفوی، صاحب و ساسان پور، فرزانه. (۱۳۹۳). کیفیت سنجی محیط در محله‌های شهری و برنامه‌ریزی برای محیط پایدار (مطالعه موردی: محله‌های شهر سقز). فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، ۶(۲۲)، ۱-۲۴.
- شکری فیروز جاه، پری؛ احمدی، حسن؛ مهدوی و مائده، خسروی، عباس. (۱۳۹۶). سنجش میزان رضایتمندی سکونت‌ی شهروندان از کیفیت محیط در محله‌های شهری مطالعه موردی: محلات شهر بابلسر. فصلنامه مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۴(۱۴)، ۳۱-۵۲.
- صرافی، مظفر، محمدی و علیرضا. (۱۳۹۶). سنجش کیفیت محیط شهری؛ (مطالعه موردی: محلات شهر برازجان). فصلنامه دانش و شهرسازی، ۱(۱)، ۳۷-۵۳.

- عابدی، سیما؛ کریمی، مهرداد و مددی، علیرضا. (۱۳۹۳). چارچوب نظری سنجش معیارهای عینی کیفیت محیط با تأکید بر نظریه رضایتمندی سکونت و بازخورد آن در طراحی مجموعه‌های مسکونی پایدار. *فصلنامه مطالعات محیطی هفت حصار*، ۲(۸)، ۸۳-۶۹.
- قاسمی، اکرم و نوری، زهرا. (۱۳۹۵). ارزیابی کیفیت زندگی در شهرهای جدید با استفاده از سنجش کیفیت ذهنی، (مورد مطالعه: شهر جدید هشتگرد). *نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۲(۲۵)، ۱۷۲-۱۵۹.
- میمندی پاریزی، صدیقه؛ حبیبی، کیومرث و مهدوی، افسون. (۱۳۹۴). سنجش و مقایسه کیفیت سکونت در بافت‌های قدیم و جدید شهری نمونه موردی: بافت قدیم و جدید شهر کرمان. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۵(۱۸)، ۱۰۴-۹۴.
- محمدی، جمال؛ خان آقایی، اعظم و رزم پوری، علی‌اکبر. (۱۳۹۵). ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در شهرهای کوچک اندام (مطالعه موردی: شهر دنا). *فصلنامه فضای جغرافیایی*، ۱۶(۵۵)، ۱۰۹-۸۷.
- Arora, S. Kalra, R (2018). Quality of life (QOL) of people living with substance users in urban and rural community of Delhi. *Current Medicine Research and Practice*, 8, 96-99.
- Amerigo, M. (2002). A Psychological Approach to the Study of Residential Satisfaction. *Residential Environments: Choice, Satisfaction, and Behavior*, Bergin & Garvey, Westport, Connecticut London, 81-100.
- Bahi, G., & Line, M, (2008) Process of Place Identification and Residential Satisfaction. *Environment and Behavior magazine*, 40(5), 660-682.
- Basolo, V., & Strong, D. (2002). Understanding the Neighborhood: From Residents' Perceptions and Needs to Action. *Housing Policy Debate*, 13(1), 83-105.
- Baker, Emma B.A.(Hons). (2000). Public Housing Tenant Relocation Residential Mobility Satisfaction and Development of a Tenant's Spatial Design Support System. *The University of Adelaide. Thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy*. 233p.
- Chen, Y. Sun, G. Guo, X. Chen, S. Chang, Y. Li, Y., & Sun, Y (2017). Factors affecting the quality of life among Chinese rural general residents: a cross-sectional study. *Public Health*, 146, 140-147.
- Choudhury, I.(2005). A conceptual model of resident satisfaction with reference to neighborhood composition. World Congress on Housing. *Transforming Housing Environments through Design*, September 27- 30,
- Corbiere-Nicollier, T., Ferrari, Y., Jemelin, C., & Jolliet, O (2003). Assessing sustainability: An assessment framework to evaluate Agenda 21 actions at the local level, *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 10(3), 225-237.
- Chiarazzo, V., Coppola, P., Dell'Olio, L., Ibeas, A., & Ottomanelli, M. (2014). The Effect of Environmental Quality on Residential Choice Location. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 162, 178-187.
- Francescato, G., Weidemann, S., & Anderson, J.R. (1987). Residential Satisfaction: Its Uses and Limitations in Housing Research, in van Vliet-, W., H. Choldin, W. Michelson, and D. Popenoe (eds.) *Housing and Neighborhoods*,
- Ge, J., & Hokao, K. (2006). Research on residential lifestyles in Japanese cities from the viewpoints of residential preference. residential choice and residential satisfaction. *Landscape and Urban Planning*. 19, 165-178.
- Khan, M. F. Aftab, S. & Fakhruddin. (2015). Quality of Urban Environment: A Critical Review of Approaches and Methodologies. *Current Urban Studies*, 3, 368-384.
- Kellekci, OL., & Berkoz, L. (2006). Mass housing: user satisfaction in housing and its environment in Istanbul, Turkey. *Eur. J. Hous. Policy*, 6(1), 77-99.
- Khaef, S., & Zebardast, E. (2015). Assessing quality of life dimensions in deteriorated inner areas : a case from Javadieh neighborhood in Tehran metropolis , open access. In: *Social indicators research*, (2015), IN PRESS.
- Lee, K.H., Wong, M.S., & Kim, Y J. (2017). Investigation of Urban Environmental Quality Using an Integration of Satellite, *Ground based measurement data over*.
- Laanbouma-Doff, Wenda Van der. (2007). Little to Choose, Much to Lose: Freedom of Choice and Residential Satisfaction
- Lee, Y.J. (2008). Subjective quality of life measurement in Taipei. *Building and Environment*, 43(7), 1205-1215.
- Lee, chun- chang, You, Shu- Man, Huang, Li Yun. (2013). The influence of public facilities and environmental quality on residential satisfaction in Taiwan: Differences in neighborhood environment. *African Journal of Business Management*, 7(12), 915- 925.
- Lindvall, T., and Radford, E. P., (1973) Measurement of Annoyance Due To Exposure to Environmental Factors. *Environmental Research*, 6, 1-36.

- Liang, B., & Weng, Q. (2011). Assessing Urban Environmental Quality Change of Indianapolis, United States, by the Remote Sensing and GIS Integration. *Ieee Journal Of Selected Topics In Applied Earth Observations And Remote Sensing*, 4(1), 43-55.
- Miranda, J. (1999). Evaluating sustainable agriculture utilizing multicriteria analysis: *The case of Guaira. Sp, Brazil, Clark University, United State.*
- Marnas, R. (2003). Understanding environmental quality through quality of life studies: the 2001 DAS and its use of subjective and objective indicators. *In Landscape and Urban Planning* 65(1-2), 73-83.
- Moore, G., Croxford, B., Adams, M., Refaee, M., Cox, T., & Sharples, S. (2006). urban environmental quality: perceptions and measures in three UK cities. *Transactions on Ecology and the Environment*, 93, 785-794
- McCrea, R., Stimson, R. J., & Western, J. (2005). Testing a General Model of Satisfaction with Urban Living Using Data for South East Queensland. Australia, *Social Indicators Research*, 72, 121-152.
- Oktay, D., Rustemli, A., W., & Marans, R. (2009). Neighborhood satisfaction, sense of community, and attachment: *Initial findings from Famagusta quality of urban life study*, ITU AZ, 6(16) 16-20. www.az.itu.edu.tr
- Panagopoulos, Th., Antonio Gonz alez Duque, J., & Bostenaru Dan, M. (2015). *Urban planning with respect to environmental quality and human*
- Patrick, R. (2002). *Developing sustainability indicators for rural residential areas: The public transit connection*, Simon Fraser University, United State.
- Serag El Din, H., Shalaby, A., Farouh, H. E., & Elariane, S. A. (2013). Principles of urban quality of life for a neighborhood. *Hbrc Journal*, 9(1), 86-92.
- United Nations. (2007). Indicators of Sustainable Development: Guidelines and Methodologies. *Third Edition, New York.*
- Ullman, J.B., & P.M. Bentler. (2003). *Structural equation modeling: Wiley Online Libra* Van Poll R., (1997). the Perceived Quality of the Urban Residential Environment: A Multi Attribute Evaluation; *Phds Thesis, University of Groningen (Rug), the Netherland*
- World Bank. (2018). *Urban Development*. Retrieved 29 May 2018, from www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/overview.
- Weźiak-Białowolska, D. (2016). *Quality of life in cities—Empirical evidence in comparative European perspective*. *Cities*, 58, 87-96.
- Wokekoro, E., & Owei, O. (2014). An Assessment of Residential Quality of Life in Planned Areas in Port Harcourt Municipality, Nigeria, *Merit Research Journal of Environmental Science and Toxicology*, 2(2), 012-026.
- World Health Organization “WHO”, (1997) *Measuring Quality Of Life*. www.who.int/mental_health/media/68.pdf. Accessed on 08-02-2015.
- Zainal, N.R., Kaur, G., Ahmad, N.A., & Kalili, J.M., (2012). Housing Condition and Quality of Life of the Poor in Maalaysia. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 50, 827-838.

How to cite this article:

Heidary soreshjani, R., Doolatyan, K., & Shaterian, M. (2023). Measuring the Quality of the Urban Environment on Residential Satisfaction (Case study: Noorabad City). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 18(1), 37-50.

ارجا به این مقاله:

حیدری سورشجانی، رسول؛ دولتیاران، کامران و شاطریان، محسن. (۱۴۰۲). سنجش کیفیت محیط شهری بر مبنای رضایتمندی سکونت (مطالعه موردی: شهر نورآباد). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۸(۱)، ۳۷-۵۰.

